

Datum van inontvangstneming : 07/09/2021

Geanonimiseerde versie

Samenvatting

C-404/21 - 1

Zaak C-404/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

30 juni 2021

Verwijzende rechter:

Tribunale ordinario di Asti (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 januari 2021

Verzoekende partij:

WP

Verwerende partijen:

Istituto nazionale della previdenza sociale

Repubblica italiana

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Beroep tot vaststelling van het recht van een lid van het personeel van de Europese Centrale Bank (ECB) op overdracht aan het pensioenstelsel van de ECB van de pensioenrechten die dat personeelslid had opgebouwd bij de Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) en/of het recht van dat personeelslid van de ECB op overdracht uit hoofde van vergoeding van de schade wegens niet-uitvoering van de Europese regeling.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU over de verenigbaarheid van een nationale regeling of praktijk op grond waarvan het niet mogelijk is het kapitaal dat overeenkomt met de pensioenrechten die zijn opgebouwd in het kader van het nationale pensioenstelsel over te dragen aan het pensioenstelsel van de ECB met de artikelen 45 en 48 VWEU, artikel 4 VEU, artikel 11 van bijlage VIII bij het Statuut van de ambtenaren van de EU en met artikel 8 van bijlage IIIa bij de Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank. Erkenning van het recht op overdracht ook indien een uitvoeringshandeling of een akkoord tussen de lidstaat of het nationale socialezekerheidsorgaan en de ECB ontbreekt.

Prejudiciële vragen

„Moeten de artikelen 45 en 48 VWEU, artikel 4 VEU, artikel 11 van bijlage VIII bij het Statuut van de ambtenaren [van de EU] en artikel 8 van bijlage IIIa bij de Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale regeling of een nationale bestuurlijke praktijk op grond waarvan een werknemer uit een lidstaat voor wie bijdragen zijn gestort bij het nationale socialezekerheidsorgaan en die thans werkzaam is bij een instelling van de Unie, zoals de ECB, de pensioenbijdragen die voor hem zijn gestort in het pensioenstelsel van zijn lidstaat niet kan overdragen aan het pensioenstelsel van die instelling?

Moet het recht op overdracht van bijdragen, mede als gevolg van het bovenstaande, ook mogelijk worden gemaakt indien een nationale uitvoeringswet of een specifiek akkoord tussen de lidstaat waaruit de werknemer afkomstig is of zijn pensioenfonds, enerzijds, en de instelling van de Unie, anderzijds, ontbreekt?”

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikelen 45 en 48 VWEU

Artikel 4, lid 3, VEU

Artikel 11 van bijlage VIII bij het Statuut van de ambtenaren van de EU

Artikel 8 van bijlage IIIa bij de Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank:

„The ECB shall enter into agreements and make appropriate arrangements with such other employee benefit arrangements, organisations and governments as it determines to accept the transfer to the Scheme of amounts of cash in respect of members following completion of their probationary period with the ECB.”

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Artikel 18 van legge n. 115 del 29 luglio 2015 (wet nr. 29 van 29 juli 2015)

Op grond van dit artikel hebben burgers van de Europese Unie die ingeschreven zijn of zijn geweest bij de algemene verplichte verzekering tegen invaliditeit en ouderdom voor werknemers in loondienst met ingang van 1 januari 2016 het recht om de daarin vervulde tijdvakken van verzekering samen te tellen met tijdvakken die zijn vervuld bij internationale organisaties. Tijdvakken van verzekering kunnen worden samengeteld op verzoek van de belanghebbende, in te dienen bij het Italiaanse socialezekerheidsorgaan waarbij de belanghebbende de tijdvakken van verzekering heeft vervuld.

Artikel 1 van legge n. 29 del 7 febbraio 1979 (wet nr. 29 van 7 februari 1979)

Dit artikel kent een werknemer in loondienst (bij de overheid of in de particuliere sector) die ingeschreven is of is geweest bij verplichte verzekeringsregelingen die een vervanging zijn voor de algemene verplichte verzekering van de INPS tegen invaliditeit en ouderdom voor werknemers in loondienst het recht toe om, met het oog op het recht op een geïntegreerd pensioen, te verzoeken om samenvoeging van alle tijdvakken waarvoor bijdragen zijn betaald in het kader van de hierboven genoemde vormen van sociale zekerheid door middel van inschrijving bij de algemene verplichte verzekering en de vorming van een enkele verzekeringspositie bij die verzekering. Daartoe draagt het pensioenfonds waarbij de werknemer voordien was aangesloten, het bedrag van de daaraan betaalde bijdragen over aan de algemene verplichte verzekering. Dat geldt echter enkel voor nationale socialezekerheidsorganen.

Akkoord van 24 januari 2000 tussen de INPS en de Europese Investeringsbank voor de overdracht van verzekeringsposities van toepassing op het personeel van de Europese Investeringsbank, en circulaire nr. 14 van de INPS van 23 januari 2001 waarin de wezenlijke onderdelen van het akkoord worden toegelicht

In dit akkoord is niet alleen bedongen dat het kapitaal dat overeenkomt met de bij de EIB opgebouwde pensioenrechten aan de INPS kan worden overgedragen, maar dat ook het tegengestelde mogelijk is, namelijk overdracht van het kapitaal dat overeenkomt met de bij de INPS opgebouwde pensioenrechten aan het pensioenstelsel van de EIB. In dit tweede geval kan het verzoek om overdracht van de verzekeringspositie direct bij de INPS worden ingediend, met kennisgeving aan de EIB, door personeelsleden in dienst op het moment van het verzoek en voor de tijdvakken van verzekering die bij de INPS zijn vervuld en die niet tot de uitkering van een pensioen hebben geleid. De EIB verzoekt de INPS om de actuariële tegenwaarde van de positie die bij het betrokken pensioenfonds is opgebouwd. De INPS deelt de belanghebbende en de EIB binnen zestig dagen na de ontvangst van de aanvaarding van het voorstel door de aanvrager het over te dragen bedrag mee en draagt dat bedrag binnen drie maanden daarna over.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoeker is momenteel personeelslid van de ECB, waar hij sinds 1 maart 2012 werkzaam is. Van 1 augustus 1982 tot en met 24 februari 2012 heeft hij in Italië in loondienst gewerkt bij een particuliere werkgever. Voor die periode zijn voor hem verplichte bijdragen gestort in het pensioenfonds van de INPS voor werknemers in loondienst.
- 2 Op 12 december 2016 heeft verzoeker de INPS verzocht om de overdracht van de actuariële tegenwaarde van zijn verzekeringspositie in het pensioenfonds van de INPS voor werknemers in loondienst aan het pensioenstelsel van de ECB, eventueel na sluiting van een akkoord tussen de INPS en de ECB en, in voorkomend geval, ook uit hoofde van schadevergoeding. Deze actuariële tegenwaarde zou berekend moeten worden op basis van de voorschriften voor pensioenuitkeringen in het kader van het betrokken fonds op de datum van indiening van het verzoek.
- 3 Subsidiair heeft verzoeker de INPS verzocht om overdracht van het geactualiseerde kapitaal van de in het pensioenfonds van de INPS voor werknemers in loondienst gestorte bijdragen aan het pensioenfonds van de ECB.
- 4 De INPS heeft dat verzoek afgewezen en gesteld dat de overdracht waarom hij heeft verzocht, niet mogelijk is omdat een specifieke wetgevingshandeling of een bilateraal akkoord ontbreekt.
- 5 Het beroep bij de bestuursrechter dat verzoeker daarop tegen de afwijzing van zijn verzoek heeft ingesteld, is niet-ontvankelijk verklaard.
- 6 Verzoeker heeft vervolgens beroep ingesteld bij de verwijzende rechter en het volgende gevorderd:
  - primair: vaststelling en verklaring dat de INPS en/of de Repubblica italiana (Italiaanse Republiek) verplicht is/zijn alle maatregelen te treffen die nodig zijn om het bedrag van 714 924,79 EUR, gelijk aan de actuariële tegenwaarde van de ten bate van verzoeker in het pensioenfonds van de INPS voor werknemers in loondienst opgebouwde pensioenrechten, over te dragen aan het pensioenstelsel van de ECB, en veroordeling van de INPS en/of de Italiaanse Republiek tot het nemen van alle maatregelen die nodig zijn om dat bedrag over te dragen aan het pensioenfonds van de ECB;
  - subsidiair: vaststelling en verklaring dat de INPS en/of de Italiaanse Republiek verplicht is/zijn om het bedrag van 714 924,79 EUR als vergoeding van de schade over te dragen aan het pensioenfonds van de ECB, en veroordeling van de INPS en/of de Italiaanse Republiek om dit bedrag als vergoeding van de schade over te dragen aan het pensioenfonds van de ECB.
- 7 De INPS heeft een exceptie van niet-ontvankelijkheid van het beroep opgeworpen en heeft ten gronde aangevoerd dat het door verzoeker gestelde recht niet bestaat.

- 8 De Italiaanse Republiek betwist de gegrondheid van het beroep.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 9 Volgens verzoeker kennen artikel 11 van bijlage VIII bij het Statuut en artikel 8 van bijlage IIIa bij de Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank een werknemer van de ECB rechtstreeks het recht toe op overdracht van de pensioenrechten die hij heeft opgebouwd bij het nationale pensioenfonds. Artikel 11 van bijlage VIII bij het Statuut bepaalt namelijk dat een ambtenaar die in dienst treedt van de Unie na de dienst bij een nationaal overheidsorgaan te hebben beëindigd, het kapitaal dat overeenkomt met de pensioenrechten die hij uit bovengenoemde activiteiten heeft verworven, geactualiseerd tot op de dag waarop de overdracht plaatsvindt, aan te Unie kan doen betalen. In dat geval bepaalt het tot aanstelling bevoegde gezag van elke instelling waarbij de ambtenaar werkzaam is, door middel van algemene uitvoeringsbepalingen, het aantal pensioenjaren dat volgens de uniale pensioenregeling wordt aangerekend uit hoofde van de vroegere diensttijd. Artikel 8 van de Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank bepaalt daarnaast dat de ECB overeenkomsten sluit met de nationale pensioenfonds om te garanderen dat de overdracht van het kapitaal dat overeenkomt met de pensioenrechten uit de nationale fondsen aan het fonds van de ECB met betrekking tot personeelsleden die hun proefperiode bij de ECB hebben beëindigd, wordt aanvaard.
- 10 De praktijk van de INPS - die deze overdracht weigert omdat een interne uitvoeringswet of een akkoord tussen de INPS of de Italiaanse Staat en de ECB ontbreekt - is dus in strijd met de hierboven aangehaalde bepalingen, met de artikelen 45 en 48 VWEU en met de plicht van loyale samenwerking van artikel 4 VEU, waardoor het in het Verdrag verankerde vrije verkeer van werknemers wordt belemmerd en met name de rechten worden verkort van degenen die na een periode van werkzaamheid in een lidstaat bij een Europese instelling (zoals de ECB) gaan werken. De INPS is dus gehouden de pensioenrechten die zijn opgebouwd bij de INPS over te dragen. Wat betreft de methode voor de berekening van die rechten kan de INPS zich, indien nodig, richten naar de criteria die zijn vastgesteld in het akkoord tussen de INPS en de EIB, die worden toegelicht in circulaire nr. 14 van de INPS van 23 januari 2001.
- 11 Verzoeker merkt daarnaast op dat het ontbreken van een interne wetgevingshandeling of van een akkoord tussen de INPS en de ECB over de tenuitvoerlegging van de overdracht een schending vormt van het recht van de Unie en met name van de plicht van loyale samenwerking, waardoor een plicht tot schadevergoeding jegens verzoeker ontstaat.
- 12 Volgens de INPS kunnen de hierboven aangehaalde bepalingen van Unierecht niet rechtstreeks worden toegepast. Omdat een uitvoeringsregeling of -akkoord ontbreekt, kan de INPS geen rechten overdragen.

- 13 De Italiaanse Republiek ontkent in casu dat is voldaan aan de voorwaarden voor de erkenning van het recht op schadevergoeding wegens niet-uitvoering van het recht van de Unie.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 14 Volgens de verwijzende rechter is het noodzakelijk vast te stellen of de artikelen 45 en 48 VWEU, artikel 4 VEU, artikel 11 van bijlage VIII bij het Statuut en artikel 8 van bijlage IIIa bij de Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank aldus moeten worden uitgelegd dat zij de werknemer van een Europese instelling, inzonderheid de ECB, het recht toekennen op overdracht van de pensioenrechten die hij heeft opgebouwd bij het nationale socialezekerheidsorgaan aan het pensioenstelsel van de ECB, en of dat recht ook moet worden erkend indien een nationale uitvoeringsregeling of een specifiek akkoord tussen de lidstaat of het nationale socialezekerheidsorgaan en de ECB met de uitvoeringsregels daarvoor ontbreekt. Als alternatief daarvoor kunnen volgens de rechter de criteria worden toegepast die zijn neergelegd in legge n. 29 del 7 febbraio 1979 per la ricongiunzione dei contributi tra enti previdenziali nazionali (wet nr. 29 van 7 februari 1979 betreffende de samenvoeging van bijdragen van nationale socialezekerheidsorganen).
- 15 In verband met deze uitleggingstwijfels wijst de verwijzende rechter op twee arresten van het Hof.
- 16 In zijn arrest van 4 juli 2013, ██████████ C-233/12, EU:C:2013:449, punten 28 tot en met 30, heeft het Hof in de zaak van een werknemer van het Europees Octrooibureau (hierna: „EOB”) uitgesloten dat de betrokkene een recht had op overdracht van de pensioenrechten die hij had opgebouwd voor de tijdvakken van werkzaamheid in Italië omdat, ten eerste, het EOB noch een instelling noch een orgaan van de Unie is en zijn werknemers dus uitgesloten zijn van de personele werkingsfeer van het Statuut en, ten tweede, de regeling van het EOB met betrekking tot de pensioenen - die geen rechtshandeling van de Unie is en geen rechtstreekse werking in de lidstaten heeft, zoals het Statuut - als voorwaarde voor de overdracht van het kapitaal dat overeenkomt met de pensioenrechten stelt dat de beheerder van het nationale pensioenstelsel daarmee instemt.
- 17 De verwijzende rechter is derhalve van oordeel dat een argument „a contrario” pleitbaar is, namelijk dat een werknemer van de ECB recht heeft op overdracht van de pensioenrechten die hij heeft opgebouwd bij een nationaal fonds, aangezien de ECB een instelling van de Europese Unie is en artikel 8 van bijlage IIIa bij de Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank toestemming van het nationale socialezekerheidsorgaan niet verplicht stelt.
- 18 In zijn arrest van 5 december 2013, ██████████ C-166/12, EU:C:2013:792, punten 30 tot en met 32, heeft het Hof geoordeeld dat de wetgever van de Unie met artikel 11, lid 2, van bijlage VIII bij het Statuut geen harmonisatie beoogde van de verschillende nationale bepalingen op pensioengebied en dat in het Unierecht

wordt erkend dat de lidstaten bevoegd zijn om de fundamentele beginselen van hun socialezekerheidsstelsel vast te stellen. Zij beschikken over een ruime beoordelingsbevoegdheid bij de vaststelling van hun nationale regelingen ter uitvoering van artikel 11, lid 2, van bijlage VIII bij het Statuut, met name voor de methode waarmee de lidstaten het bedrag bepalen van het kapitaal dat overeenkomt met de in het nationale stelsel verworven pensioenrechten die door het pensioenstelsel van de Unie in aanmerking moeten worden genomen.

- 19 De verwijzende rechter is van oordeel dat uit deze uitspraak lijkt te volgen dat een specifieke nationale regeling nodig is voor de bepaling van het bedrag van het kapitaal dat overeenkomt met de aan het pensioenstelsel van de Unie over te dragen pensioenrechten die in het nationale stelsel zijn verworven, en dat het - bij gebreke van een dergelijke uitvoeringsregeling - niet mogelijk is de berekeningscriteria toe te passen die zijn neergelegd in de nationale regelgeving voor analoge casus van overdracht van verzekeringsposities tussen verschillende nationale pensioenregelingen of in overeenkomsten tussen de INPS en andere organen van de Unie, zoals de EIB.
- 20 In het licht van deze overwegingen legt de verwijzende rechter het Hof de hierboven aangehaalde prejudiciële vragen voor.